

DRET A LA PAU

Generar residus provoca violència estructural en forma de contaminació: tant per a qui els rep (deteriorament ambiental, pèrdua de recursos, problemes de salut...) com per a qui fabrica els productes no recuperables després de ser consumits (es malmeten matèries primeres innecessàriament i es genera contaminació industrial).

Poder consumir desmesuradament vol dir que els productes són barats, per tant, es fan a costos laborals molt baixos i en zones amb legislacions ambientals i de prevenció laboral molt laxes. Les matèries primeres també han de ser barates, cal preguntar-nos d'on poden haver sortit i a quin preu, sovint procedeixen de països rics en recursos naturals, però empobrits econòmicament. En més d'un país el control dels recursos ha portat a generar conflictes armats. En aquestes condicions, la violència estructural arriba a nivells molt alts.

Els conflictes armats actuals són un bon exemple de com la violència estructural genera violència directa. I, alhora, els conflictes armats generen noves violències estructurals. Quan s'inicia un conflicte armat bona part dels recursos es redistribueixen i es centralitzen en inversions per a la guerra (compra d'armes, manteniment dels exèrcits, etc.), per tant, són diners que no es dediquen a inversions socials. Aleshores, serveis com la sanitat o l'educació es veuen greument deteriorats en detriment de la ciutadania.

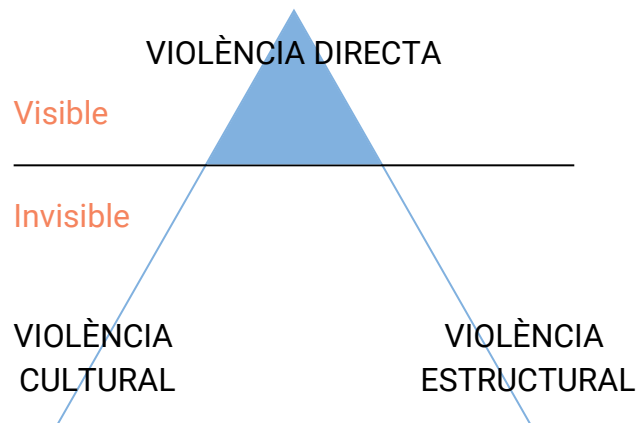
Què entenem per pau?

Pau positiva i pau negativa: La pau tal com l'entenem normalment és l'absència de guerra. El fet de vincular pau i negació d'un estat de guerra o violència implica certa passivitat. Aquesta l'anomenem Pau negativa.

Hem de vincular la pau amb un procés de construcció i compromís constant i amb una responsabilitat que és de tots i totes. La pau positiva vol dir intentar resoldre els problemes sense violència. És un estat en que les necessitats estan satisfetes, dins d'uns paràmetres de justícia social, sense abusos de poder i en les quals les relacions es basen en el respecte, la cura, el diàleg i la cooperació.

A què ens referim quan parlem de violència?

Per entendre la violència, primer hem de ser capaços de distingir les seves diverses formes, per això proposem el triangle de les violències de Galtung.

La violència, segons Galtung, és com un iceberg, de manera que la part visible és molt més petita que la que no es veu. D'acord amb l'autor, hi ha tres tipus de violència:

1. La **violència directa**, que és visible, es concreta en comportaments i respon a actes de violència.
1. La **violència estructural**, centrada en el conjunt d'estructures que no permeten la satisfacció de les necessitats i es concreta, precisament, en la seva negació.
1. La **violència cultural**, que crea un marc legitimador de la violència i es concreta en actituds.

Sovint, les causes de la violència directa estan relacionades amb situacions de violència estructural i/o són justificades per la violència cultural: moltes situacions són conseqüència d'un abús de poder, o d'una situació d'injustícia social (un repartiment insuficient de recursos, una gran desigualtat en la renda de les persones, dificultat d'accés als serveis socials i a la xarxa sanitària, etc.), i reben el suport de discursos que justifiquen aquestes violències.

Activitats

Edat: Primer cicle d'ESO

Duració: 30 minuts

Materials: Papers de diari, algun element per indicar l'arribada (corda, guix o el que tingueu a mà)

Objectius:

- Valorar de quina manera la gestió dels recursos condiciona la vida de les persones
- Adonar-nos que els privilegis suposen avantatges sobre altres persones
- Visualitzar les causes i també les conseqüències de la violència estructural.
- Reflexionar sobre els nostres privilegis

Descripció de l'activitat

- 1** Simulem les ribes d'un riu amb una amplada prou llarga perquè el joc funcioni (idealment uns quatre metres, però dependrà de l'espai que tinguem).
- 2** Formem tres equips. Tots els equips se situen a la mateixa vora del riu, separats els uns dels altres.
- 3** Tot seguit, expliquem que l'objectiu de cada grup és que totes les persones del grup travessin el riu, però només poden trepitjar els papers. Cada grup té el mateix objectiu, però amb unes condicions diferents (consignes i nombre de papers de diaris).
- 4** A continuació, repartim el següent material a cada grup:
 - Al grup 1 i 3 els donem molt de paper, més del que necessiten.
 - Al grup 2 els en donem molt poc, el just perquè puguin passar amb grans dificultats.
- 5** Els deixem 2-3 minuts per organitzar-se i preparar una estratègia. A la de tres comença el joc!

6 Un cop els tres grups han travessat el riu, mirem com ha quedat la sala, com ha actuat cada grup i els conflictes que han pogut sorgir.

- Com ens hem sentit?
- Què ha passat durant el joc?

És important recuperar el sentiment de satisfacció o frustració que els uns o els altres poden sentir per empatitzar amb les persones que viuen violència estructural.

-
- Com és el camí que ha deixat cadascú?
 - En quin cas s'ha generat més brosa?
 - Creieu que el fet de tenir més recursos (en aquest cas, més papers) fa que es produeixi més brosa?
 - És fàcil observar com la política de gestió dels recursos que cada grup tingui té conseqüències sobre les persones i el medi. Per què creieu que alguns grups tenien més papers que els altres?
 - Què creieu que representa?
 - En el món actual, els recursos condicionen el desenvolupament?
 - Hi ha algun dels grups que ha tingut algun conflicte amb un altre?
 - Com ha sorgit? Com s'ha resolt?
 - Quina era la consigna de cada grup?
 - Hi veieu semblances amb la vida real?
 - Què creieu que es podria fer per reduir les desigualtats entre els grups?
 - Què podem fer per consumir de manera més respectuosa amb el medi ambient i amb totes les persones?

Edat: Segon cicle d'ESO i Batxillerat

Duració: 30 minuts

Materials: Un espai ample o cartolines de color verd, vermell i taronja

Objectius:

- Impulsar una reflexió tan personal com de grup sobre conceptes complexes com la pau, les guerres i la violència, tractant d'identificar estereotips i llocs comuns

Descripció de l'activitat

1 Demanem a l'alumnat que s'aixequi i faci una fila. Necessitarem apartar taules o cadires o bé, fer l'activitat a un espai gran

* Adaptació si no tenim espai suficient: Fer targetes amb cartolines i que desde la seva cadira aixequin la targeta segons creguin (verd=verdader, vermell=fals i taronja=indecisió)

2 A continuació, els expliquem que les persones que estiguin d'acord amb les següents afirmacions, facin un pas a la dreta, les que estiguin en contra facin un pas a l'esquerra i les que estan indecises es quedin al centre.

3 Una vegada s'han posicionat o aixecat la cartolina, preguntem el perquè de la seva decisió, començant per la part minoritària.

Et deixem uns quants enunciats d'exemple:

- L'ésser humà és violent per naturalesa
- Pau és quan no hi ha guerres
- Sempre hi haurà guerres, perquè sempre hi ha hagut
- Hi ha guerres justes
- Si al meu país hi haguera guerra i em cridaren a files, lluitaria
- Els drets humans són universals
- La pau és una utopia

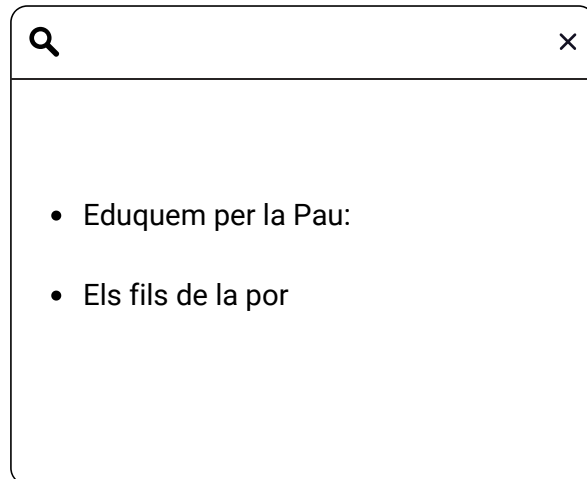
Podem acabar l'activitat llegint la següent cita: *"La utopia és a l'horitzó. Camino dos passos, ella s'allunya dos passos i l'horitzó es mou deu passos més enllà. Llavors, per a què serveix la utopia? Per això, serveix per caminar "* Eduardo Galeano

Després de la dinàmica, és important explicar conceptes clau com ara; què és la violència, què és la guerra i la pau.

Activitat extreta de Eduquem per la Pau:

Recursos extra

A continuació, et deixem una caixeta amb uns quants recursos extra que et poden ajudar a preparar l'activitat i a entendre millor del dret a la pau.

Ciutats Defensores dels Drets Humans

Organitzen

Participen

Col·laboren

